Ч. 130 Субота 13 (25) червня 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Борба о мандат з пятої курий. — Німецко-австрийска а німецко-заграничча праса о бесіді Комарова. — До ситуациі. — Іспаньско-америкиньска війна.)

Вчера відбула ся на два опади ґенеральна битка о мандат з пятої курий округа виборчого Ясло-Бжозів-Сяніκ-Ліськo-Добромиль-Старе Місто-Коросно. Кандидатами ставали: Др. Левицкий (з польскої партиї о. Стояловского); Ів. Стапиньский (з польскої партиї людової) і о. Теофиль Калужняцкий (кандидат руских консолідацийників). Результат першого голосованя був такий: в Яслі Др. Левицкий 41 голосів, Іван Стапиньский 60; о. Калужняцкий 0, — в Бжозові: др. Л. 66; Ів. Стап. 54; о. К. 9; — в Сяноці: др. Л. 36; Ів. Стап. 61; о. К. 79; — в Ліську: др. Л. 16; Ів. Стап. 34; о. К. 61; — в Добромили: др. Л. 29; Ів. Стап. 73; о. К. 31; — в Старім Місті: др. Л. 34; Ів. Стап. 9; о. К. 51; — в Коросні: др. Л. 30; Іван Стап. 118; о. К. 22. Разом одержали: др. Л. 252; Ів. Стап. 409; о. К. 253 голосів. Позаяк на 914 голосуючих ніхто не одержав абсолютної більшости, то прийшло до тіснійшого вибору межи Ів. Стапиньским а о. Калужняцким.

Результат другого голосованя був такий: Голосувало 827 виборців і одержали: в Коросні: Ів. Стап. 126: о. К. 34; — в Яслі: Ів. Стап. 42; о. К. 38; — в Бжозові: Ів. Стап. 82; о. К. 36; — в Сяноці: Ів. Стап. 60; о. К. 119; — в Ліську: Ів. Стап. 42; о. К. 60; — в Добромили: Ів. Стап. 54; о. К. 60; — в Старім Місті Ів. Стап. 23; о. К. 50 голосів. Разом одержали: Іван Стапиньский 430 голосів і вибраний послом; о. Теофиль Калужняцкий одержав 397 голосів.

Німецко-австрийска праса все ще не може успокоїти ся по бесіді Комарова в Празі і формально старає ся підбурювати Німців. Зато далеко спокійнійше дивить ся на сю справу заграничча праса німецка, котра доказує, що бесіда ґен. Комарова була лиш грубим нетактом, а сам Комаров єсть радше опереткової фіґурою як чоловіком, котрого треба би брати на серіо і бесіда его не має ніякого значіня політичного. А все-ж таки німецко-австрийска праса, котра прибрала собі до помочи мадярску прасу, викликала таку ситуацию, що нині вже й не можна думати о якійсь конференциї угодовій межи Німцями а Чехами. Але не досить того; Німці задумують ще устроювати цілий ряд маніфестаций, на котрі хотять запросити ще й „німецких гостий з заграниці“. Настануть отже нові демонстрациї.

Характеристичний для теперішної ситуациї єсть також слідуючий відзив орґану пос. Ебенгоха „Linzer Volksblatt, котрий так каже: Німецко католицка партия людова стремить дійстно до знесеня розпоряджень язикових, але в тій цїли домагає ся установленя комісиї язикової. Противно, Німецка спільна запорука (Gemeinbürgschaft) стає змаганям католицкої партиї на перешкоді і ставить примховаті жаданя, щоби ті розпорядження зараз знесено. Хиба-ж щоби вдоволити тій примсї має католицка партия людова покинути більшість парляментарну зовсім, зруйнувати єї і самій собі заложити стричок на шию, щоби через своє політичне самоубийство поставити знову на ноги збанкротований лібералізм?

Войско американьске вступило остаточно на Кубу. Стало ся то дня 22 с. м. Армія ґенерала Шафтера вийшла на беріг коло села Байкірі 17 миль на всхід від Сантхаґо. Рівночасно бомбардували Американці сусідні горби. Іспанці не відповідали на то і вихід войска відбув ся зовсім спокійно. Іспанці мусїли остаточно уступити ся і знищили лиш дворець зелїзниці в згаданім селї. Американці взяли тепер Іспанців в Сантхаґо в два огні. Так доносять вісти з Ню-Йорку і Вашінґтону. Трохи инакше представляють справу вісти з Мадриду. Ґубернатор з Сантхаґо доносить своему правительству, що войско американьске вийшло на беріг коло Баракао (?) а атак американьскої фльоти і сухопутного войска на місцевости Сібоней і Байкірі протягнув ся аж до ночи. Неприятеля відперто на цілій лінії, крім лївого крила коло Байкірі. В сїй місцевости мусїло іспаньске войско уступити ся, щоби не дістати ся в два огні. Американці зовсім збурили обі згадані повисше місцевости. Адмірал Сервера доносить знов, що часть залоги своеї фльоти мусїв приділити до сухопутного войска, позаяк тепер борба на суши єсть далеко важнійша як на мори. Положенє Іспанців — каже Сервера — єсть дуже прикре.

Американьскі ґазети подають дуже цікаву розмову з російским послом Кассінім, котрий сказав, що симпатиї межи Росиєю а Америкою ніколи не були так щирі, як тепер. Росия єсть інтересована, що правда, у всїх справах всхідно-азийских, але виступає чинно лиш в самій всхідній Азиї, а справа Филипиньских островів не стоїть на перешкоді добрим відносинам межи Росиєю а Америкою. На всякий случай не було би добре, коли-б Анґлія забрала ті острови.

До Мадриду наспіла вість, що родина ґенерального капітана на Филипиньских остро-

---

3)

ЯҐА.

(З польского. — Севера).

(Дальше).

— І щож ти будеш робити з тими грішми? — спитав Куба дівчину.

— Панич казав що то на буквар.

— Або то стрийна віддадуть тебе до школи — дурна. От ліпше, дай господареви, нехай доложать в пять шісток і куплять тобі чоботи — хочби підшите.

Яґуня не мала охоти згодити ся на практичну раду Куби, бо заперечила головою.

— А як прийде зима? спитав Куба.

— Зима далеко — відповіла — далеко Кубуню, і не відводи мене від того, бо й панич так казали і я маю охоту В школі красно а певне і тепло.

— Підеш ти до неї — сказав Куба і махнувши рукою, відійшов.

Дівчинка лишила ся сама. Вибухи еї радости меншали і втихали. Куба отверезив еї. Почала вагувати ся між обовязком купити чоботи, а розкошию мати буквар.... Буквар побідив!

Всї діти мають букварі, лише я одна не маю — говорила вдивлюючись в образок Божої Матери.

— Такий самісінький як в церкві. А може то Матінка Божа правила рукою дідичиної дочки.

В головці Яґуні почала творити ся казка.

Куба дав їй кусник грубого паперу, она зложила его у двоє і поклала в середину образок. З конопель увила нитку — нею звязала папір і всьо разом сховала за корсетку і сорочку.

— Кубуню, серце, не говори о тім срібнім талярку ні стрийні, ні господареви. Не скажеш?

— А щоби я мав казати, таж та відьма видерла би тобі его з горла.

По полудни заповнила ся толока дітьми. Побігла там і Яґуня, женучи Красулю і еї дві товаришки. Діти хвалили ся, показуючи свої нагороди і дарунки. Богаті шапки червеніли на зеленій толоці. Веселість і охота виявляли ся дотепом і піснями.

Дівчина боялa ся показувати срібного талярка, а образки мали всї діти, але рада була бавити ся, рада була бути веселою, лише якось не могла. Сьміяла ся коли инші сьміялись, але не уміла ні танцювати, ні охотити ся.

Валько, сьмілий і веселий хлопець, окінчив першу клясу; з книжки незле читав і пас лошата, задля чого був в поважаню у инших дітий. І він перший почав уважати на Яґуню: відганяв Красулю від шкоди, оповідати їй всячину, зладив їй бічивно і переніс через воду на другий берег потока.

Дівчинка рада була тому. Спрота, ніхто еї не погладив, ніхто не підхлібляв, а тож був хлопець учений на книжці. І коли чула як діти говорили, що Валько залицяє ся до мальованої Яґи, гордо усьміхнула ся.

Сприятелили ся.

— Знаєш Яґуню що, завтра ярмарок — відозвав ся кілька днів пізнійше хлопець, як вертали вечером до села.

— Я чула — відповіла Яґуня. — Стрийна певне ще досьвіта побігне. А най собі біжить.

— І я би пішов, лиш не маю з чим.

Замовк, дівчина не сьміла відозвати ся, але еї серце забило сумним причутем.

— А мушу бути — говорив дальше зворушений.

— Мусиш — повторила без гадки.

— Мушу! — скрикнув — і піду як ти Яґуню поможеш мені і позичиш того талярка, що дав тобі панич.

— Вальку — шепнула — то ціле моє богатство.

— А щож то, возьму тобі, обкраду тебе? Нехай мене Бог тяжко покарає, коли я не віддам за два тиждні.

— Тихо, тихо — втихомирювала его. — Чиж не маю бояти ся....

— Не маєш, бо нехай під землю провалю ся....

— Вальку! — крикнула.

— Даш?

— А щож маю робити, хоч серце з жалю стискає ся.

вах, ґен. Авґусті, дістала ся в руки повстанців. — З Сицилії доносять, що там виділи іспаньску ескадру ґен. Камори коло острова Пантелярия, як она плила в сторону каналу Суеского.

Новинки.

Львів дня 24 го червня 1898.

— **Іменованя.** П. Мінїстер судівництва надав заступникови прокуратора державного Алекс. Познякови посаду заступника прокуратора в Тернополи і іменував судового ад'юнкта у Львові Ювен. Турка-Невядомского заступником прокуратора у Львові. Дальше іменував п. Мінїстер судовими секретарями при повітових судах ад'юнктів: Ігн. Кубого в Сокали для Добромиля. Альб. Босковича у Вижници для Вижницї, Стан. Лїмберґера у Вижници для Садагури, Мих. Несьвятовского в Перемишли для Рудок, Жиґм. Фінкельштайна в Бучачи для Заліщик, Володим. Ґаблу в Римановї для Радимна, Ін. Федоровича у Львові для Ходорова, Ом. Кобриньского в Делятинї для Надвірної, Ром. Сосновского в Бібрцї для Гляняп, дра Руд. Наймана в Тернополи для Белза, Евг. Назаркевича в Старій соли для Щирця, Йос. Романовича в Николаєві для Теребовлї. Маєра Адольфа в Ярославі для Городенки, Генр. Капишевского в Бірчи для Радехова; — судовими секретарями при судових трибуналах першої інстанції ад'юнктів судових: Ант. Дренґевича в Коломиї для Коломиї, Альф. Туртуреану в Садаґурі для Сучави і адвокатів дра Йос. Пйонтковского у Львові для Львова та Ізид. Мінцера в Чернївцях для Черновець. — Судиями повітовими іменував п. Мінїстер ад'юнктів судових: Ігн. Дзеровича в Рогатинї для Любачева. Конст. Опишкевича в Мединичах для Снятина, Ант. Боцюркова в Бучачи для Тлустого, Ад. Янишевского в Буківску для Комарна і Мар. Раставецкого в Рогатинї для Кут. — Президия ц. к. краєвої Дирекциї скарбу іменувала концепістів скарбових: Йос. Старкевича, Володисл. Наймана, Стан. Кокошиньского, Ів. Шимусяка, Тад. Смиглевского і Густ. Лїбгардта інспекторами податковими, а практикантів концептових: Ів. Квасняка, Йос. Пеца, Павла Скорного, Стан. Нича, Фр. Міку, Фр. Леховича, Теоф. Мярку і Володисл. Фішера концепістами.

— **Перенесеня.** Ц. к. Дирекция почт і телєґрафів перенесла почтових офіциялів: Альфр. Віктора з Перемишля до Львова і Як. Цавдерера з Підволочиск до Нового Санча, а асистентів почтових: Ем. Берґа з Ярослава до Перемишля і Генр. Седляка зі Львова до Коросна.

— **Є. Е. п. Намістник** ґр. Лев Пінїньский виїхав вчера вечером до Відня.

— **Є. Е. п. Маршалок краєвий** ґр. Стан. Баденї виїздить в суботу в товаристві членів Видїлу краєвого дра Верещиньского, дра Савчака і Вайґінґера на торжество відкритя памятника Мицкевича.

— **Вступні іспити до І. кляси приготовляючої рускої ґімназиї в Коломиї** будуть відбувати ся перед феріями в днях 15-го і 16-го липня а по феріях 1 і 2 вересня с. р. Ученики, що хотять здавати сей іспит, мають зголосити ся в канцелярії ґімназияльній найпізнїйше день перед іспитом лично в товаристві родичів або опікунів і принести з собою метрику, а котрі скінчили IV. вглядно III. клясу народної школи також шкільне сьвідоцтво.

— **Отворенє нових шляхів зелїзничих на Буковинї.** Нові шляхи Неполоківцї-Вижниця і Лужани-Заліщики мають торжественно отворити ся дня 6-го н. ст. липня, а Гадікфальва-Бродина 7-го липня. Дня 5-го липня прибуде до Черновець п. Мінїстер зелїзниць державних Віттек в товаристві урядників, а імовірно приїде з ним і галицкий п. Маршалок ґр. Стан. Баденї. Наперед отворять шлях Неполоківцї-Вижниця і у Вижници відбуде ся бенкет, потім гостї удадуть ся до Заліщик, а звідтам вечером вернуть до Черновець. Другого дня виїде п. Мінїстер до Гадікфальви.

— **Загальні збори „Руского інститута для дївчат в Перемишли“** відбудуть ся дня 29-го червня с. р. в комнатах товариства о годинї 4-ій евентуально (т. є. на случай недостаточного числа членів о тій годинї) о год. 6-ій пополудни. Програма зборів визначена §. 19 статута. Того-ж дня рано о годинї 8-ій відправить ся богослуженє заупокійне за усопших членів і добродїїв інститута, а о годинї 9-ій відбуде ся іспит інститутюк.

— **З Сокальщини пишуть нам:** Дня 19-го червня пополудни відбуло ся в Хороброві коло Сокаля торжество посьвященя нового дому громадского, вибудованого старанем заступника війта і голови місцевої читальнї ч. Григ. Хруща з заощаджених гроший в касї громадскій. Будова коштувала 1 200 зр. В тім домі містить ся уряд громадский і читальня, а єсть намір отворити там і склеп. Чину посьвященя довершив місцевий душпастир о. Калитовский при співучасти сусїдного пароха о. Федоровича. По посьвященю відбуло ся в красно прибраній сали приняте пригуших гостий, між котрими був і п. В. Крушевский, властитель дібр і заступник маршалка сокальскої ради повітової разом з секретором ради повітової п. Кісліпґером. П. Крушевский дарував для убогих на руки начальника громади 10 кірців збіжа до розданя.

— **Огнї.** З Бобреччини пишуть: Дня 10 с. м. о 5-ій годинї пополудни перун запалив в Миколаєві, бобрецкого повіта, обійстє Івана Кота і в одній хвили полумінь обхопила не лиш тото обійстє, але й сусїдні загороди. Погоріло шість господарів, між ними і ч. Дмитро Романишин, начальник громади і предсїдатель місцевої ради шкільної. Вся шкода була обезпечена на 3330 зр. До спиненя огню дуже причинила ся місцева сторожа пожарна під управою місцевого учителя М. Кочоровского.

Телеграми.

Ню-Йорк 24 червня. Після депешї з Пляю дель Ест вийшла цїла армія ґен. Шафтера майже без опору коло Байкірі на Кубу. Американцї розбили всї батериї іспаньскі на побережу межи Байкірі а Сантхаґо і недопустили, щоби Іспанцї висилали войско против Американцїв, що трохи дальше виходили на беріг.

Будапешт 24 червня. Угорска депутация квотова постановила вести дальше устно переговори з австрийскою депутациєю квотовою при помочи підкомітету, котрий має зібрати ся завтра у Віднї.

Мадрид 24 червня. Мінїстер війни одержав урядову депешу з Сантхаґо де Куба, після котрої перший атак Американцїв коло Баракое відперто. — Коло Порторіко появив ся американьский крайсер; два іспаньскі панцирники змусили его уступити ся.

— Нехай лиш не стискає ся, бо не ма чого — відповів з силою пригнїтаючою дївчину.

Ішли дальше мовчки. Босі їх ноги западали ся в піску. Валько бояв ся, аби єму в послїдний хвили не відмовила — дївчина бояла ся Валька.

Сонце зайшло за хмари, зробило ся сїро, лише під лїсом червонїло ще небо від сьвітла. Було парно і душно, що аж не ставало віддиху. Обїджена Красуля і єї товаришки ставали; Яґуня тягнула їх за мотуз, обтираючи запаскою піт з чола. Задуманий хлопець ішов з понуреною головою.

Минали на горбку фіґуру окружену тополями. Тополї стояли немов зачаровані, нї один листок на них не порушив ся. Блискавиця отворила небо. Яґуня перехрестила ся. За горбком простягала ся тверда дорога висаджена вербами. Було їм лекше іти, Красуля сама рвала ся до дому.

Недалеко стрийкиної хати Валько станув придержуючи Яґуню за руку.

— Буду чекати під фіґурою хочби до півночи — відозвав ся дрожачим голосом — але памятай як не принесеш.

Дївчина мовчала.

— Принесеш — напирав; в его голосї чути було погрозу.

— Принесу — шепнула — і пішла за Красулею і єї товаришками, що вбігли вже на обійстє.

Вечером по видоєню коров, коли червоний огонь сьвітив крізь шиби вікон, сїла дївчинка на лавцї, виймила з за пазухи папір з образком, відвязала нитку і цїкаво дивила ся. Божа Матїр усьміхала ся до неї, але якось сумно. Відвинула схованого в шматцї талярка. Він сьвітив ся і миготїв, причувала, що стратить его, але не сьміла не дати.

Валько був для неї добрий, сердечний, присягав ся і жде хоч ніч така темна, а блискавиці перелїтають одна за другою.

Зірвала ся, тяжко зітхнула і побігла загуміпком до дороги.

Валько ждав під фіґурою.

— Маєш? — спитав придавленим зі звонушеня голосом.

Дївчинка отворила руку, срібло засьвітило в пітьмі і хлопець скоро его вхопив.

— Вальку, ти присягав! — шепнула.

— А нехай мене...

— Тихо — перебила его, відвернула ся і з очима повними сльоз пішла поволи дорогою до хати.

Хлопець дивив ся за дївчинкою, доки не зникла в пітьмі. Совість почала єму докоряти і заєдно повтаряла єму: сирота, сирота...

— Абож я їй не віддам чи що — крикнув, стиснув в руцї срібний гріш і боячи ся сам, не знати чого, біг стежками до дому. Блискавиці осьвічували єму дорогу. В їх сьвітлї здавалось єму, що бачить заплакану Яґуню. Ворони, що сидїли на високих вільхах, збуджені сьвітлом блискавици, кракали за ним: „Сирота, сирота“...

Утїкав що мав сили і аж коли побачив сьвітла у вікнах хат, пішов поволійше, тяжко віддихав і сьміяв ся з себе.

III.

Минув тиждень і другий. Валько перестав забігати коло Яґуні, уникав єї і не радо заглядав на толоку. Дївчина не сьміла его зачіпати, встидала ся за него і коли стрітили ся мовчала і лиш сумно глядїла на него.

— І чого так витріщаєш очи на мене? — крикнув раз Валько, не могучи знести єї погляду. — Гадаєш, що не віддам тобі того дурного талярa?

Яґуня відвертала ся від него і не відповідала. Хлопець відходив злий і похмурний, присягаючи собі, що як коли роздобуде ґульдена то кине їй его в лице.

Сонце хилило ся на діл, а з ним утїкало і лїто. Крізь жовте листє і білу павутину заглядала осїнь. Зимні поранки біліючі ся інеєм на лугах, темні, тяжкі хмари, що поволи сунули ся з півночи і вітер, що завивав у вільшинї смутили дїтий. Старші говорили о зимі. Стрийна викинула Яґуни плахту, аби мала чим прикрити ся. Але що плахта поможе при босих ногах і короткій спідничинї?

— Видиш — говорив Куба до Яґунї — зле я тобі радив, щоби до ґульдена, що панич дав, доложити і купити чоботи.

— А щож стрийна!... Чи я не пасла їй цїле лїто трех штук — відповідала Яґуня.

— Дочекаєш ти ся, заки она хочби за зломаний крайцар що тобі купить.

Дївчина нїчого не відповідала, зітхнула за страченим талярком, погадала о школї, о букварі і пігнала худобу на пашу.

Пустили ся дощі, вітер дув з заходу, темні хмари летїли виливаючи на сьвіт струї зимної води. Ніжки Яґунї стали вже не червоні, але синї. Вкрита плахтою стояла на валї і трясла ся з студени. Не жалувала ся нї на кого, бо така вже єї доля, нї на стрийну нї на Валька. Часом згадувала собі о Матінці Божій, але чи она купить їй чоботи на ярмарку? Того чейже не може від неї жадати.

В ночи трясло нею зимно, відтак палив огонь. Над раном ледве могла ноги тягнути за собою. Дощ перестав, сонце заглядало з поза хмар, лише вітер стогнав та дер стріхи хат і гойдав деревами у вільшинї.

Бояла ся казати що стрийнї, лише попросила Кубу і він дав їй стару верету, аби мала чим обвинути собі ноги.

На полудне стала жвавійша і веселійша, з'їла трохи квасного журу — смакував їй. Але коли вигнала в поле худобу, почало єї знов трясти під вечер. Обвинула ся плахтою, пообтикала ноги веретою і положила ся на валї. З початку чула зойк вітру і шум води в ю-

Льондон 24 червня. О вступленю американьского войска на Кубу доносять: Досьвіта дня 22 с. м. розпочало ся бомбардоване села Хураґва (Juragua) і сусїдних горбів. Пять американьских кораблів бомбардували побереже, щоби крити похід войска. Іспанцї не відповідали на огонь. Вихід на беріг відбув ся зовсїм правильно і серед великого ентузиязму.

Переписка зі всїми і для всїх.

Оповістка.

— Пошукуєся спільника купця до заложеня склепу в місточку в Косівщинї. Інтерес був би добрий, бо розпочало ся копане нафти. Можна також винаймити льокаль на склеп. Адресу подасть Редакция „Народної Часописи“.

— **Іл. Грин. в Михалк.:** То, що та бідна дївчина у Вашім селї знайшла в скальцї, єсть здаєсь, дїйстно перла, і мусить бути красна, коли жиди дають вже 15 зр. за ню. Она ще тим більшу може мати вартість, що — як Ви кажете — сьвітить в темнотї як фосфорові сїрнички, значить ся, фосфоризує. Видко, що у Ваших сторонах в Днїстрі (мабуть чи не в яких охабах або нетечах) жиє рід скальок, в котрих знаходять ся перли. Щоби Ви річ лїпше зрозуміли, то розскажемо Вам ось що: Скальки належать до великої громади зьвірят, званих загально мякунами, длятого, що їх тїло єсть мягке, не має перегибів, значить ся не подїлене так на части, щоби одна від другої визначали ся, та єсть окрите плївкою, звапою плащем. З того плаща у деяких мякунів виростає тверда вапниста шкарлупа, котра н. пр. у слимаків буває одноцїла і скручена, а у скальок або черепиць (не черепах, бо то инші зьвірята, що мають голову і чотири ноги) складає ся з двох половинок, що як два корита або дві жмені стулюють ся разом, можуть замикати ся і отвирати ся. Отже єсть така скалька в ріках і ставах, котру звуть також „жабурницею“ або „жабаком“ (бо люди невчені гадають, що з неї виводять ся жаби), котру у нас і деинде збирають і варять або смажать та їдять, а єсть другий рід скальки, що зве ся „перлївкою“ длятого, що в нїй знаходять ся перли. В декотрих ріках знаходить ся тої перлївки так богато, що люди збирають єї і виймають з неї перли та продають. На ріцї Молдаві (або Велтаві) в Чехії, межи містами Розенберґ а Мольдавтайн збирано давнїйше таких перел за 8000 до 12.000 зр. річно. В Баварії знов призбирано за 43 лїт (від 1814 до 1857) 158.880 штук перел. Однакож при тім і винищено скальки перлївки так, що нинї майже вже не ма що збирати. Отже той рід скальок єсть мабуть і у Вас в Днїстрі та може вже люди й неодну перлу викинули, за котру могли були дістати красні гроші. Але все-таки треба би видїти і ту перлу, що єї дївчина знайшла, і скальку, в котрій она була, щоби можна щось певного сказати. Другий рід скальок, що дають перли, живе у мори коло острова Цейльона, в перскім арабскім заливі, та коло побережа західної Австралії. Ті скальки, звані перлівницями справедливими живуть в піску на днї моря иноді й на 30 метрів глубоко. Тамошні люди добувають їх в той спосіб, що норинають голі у воду і виносять їх звідтам, а відтак отвирають і виймають перли. Ті перли бувають иноді, хоч рідко навіть дуже великі, мають велику вартість. В половинї минувшого століття знайдено коло острова Барейн в перскім заливі, близько арабского побережа, перлу, за котру француский ювілер заплатив 10.000 фунтів штерлїнґів (около 12.0000 зр.); пізнїйше купив єї перский шах за 19.200 фунтів штерлїнґів (230.400 зр.) Найбільша перла на сьвітї знаходить ся в кенсінґтоньскім музею в Льондонї і важить 116 ґрамів. Перли продають ся на вагу після каратів (5 каратів значить трошки більше як сота часть ґрама.) За один карат платить ся 12 зр. (або фунт штерлїнґів) за 2 карати, два рази тілько, і т. д. Перли із скальок, що живуть в ріках, платять ся значно дешевше. Краса і вартість перел означає ся після їх блеску, їх барви, гри барв, форми і величини. За найкрасші і найцїннїйші перли уважають ся ті, що суть зовсїм білі, мають блеск нїби срібла, нїби шовку і грають в сьвітлї всїлякими красками; они називають ся перлами найчистїйшої води. Суть також чорні, сині, фіолетові, красно рожеві і жовтаві перли. Перли роблять ся в скальках наслїдком якогось хоробливого стану зьвірятка. Коли до внутра скальки дістане ся якесь зеренце піску, то оно гризе скальку а та видїлює з себе поволи верству за верствою доокола того зеренця таку саму перловину, як і та, з котрої складають ся шкаралупки скальки. В той спосіб росте перла щораз більше. Длятого можуть бути перли так маленькі, як головки шпильки або ще менші, або й завбільшки гороха, фасолї і оріха. Деяка перловина, а також і перли можуть фосфоризувати, сьвітити в темнотї, а іменно тогди, коли в день лежали на сьвітлї і набрали его в себе. — 2) Що-до монети, то не можемо сказати, щоби то була за монета. Ми здогадуємо ся, чи то не проста лиш бляшка уживана до гри в карти. Коли хочете, то пришлїть нам в пуделочку почтою а ми Вам скажемо, чи і яку може она мати вартість. Постарайте ся може також о присланє тої перли, а ми оглянувши єї зможемо єї оцїнити і відошлемо назад. — **Б. Л. Львів:** 1) Фейлетонів з повістию „Матій Сандорф“ вже нема. Цїлий рочник „Народ. Часоп.“ в котрім була друкована ся повість, можете дістати у п. К. Поповича, упр. школи в Жовтанцях. Повість дуже гарна і вже задля неї самої варто заплатити хочби й за цїлий річник. — 2) На разї не маємо для Вас нїчого, але як би показала ся потреба, будемо на Вас памятати. — **Мих. Ліс. Устер.:** Як би ми хотїли поясняти всї ті ростини, о які Ви запитуєте, а котрих нїмецкі і латиньскі назви Ви страшно помішали і ще страшнїйше поперекручували, то треба би нам писати хиба цїлу ботаніку, а така робота — вибачте за слово — псови на чоботи би не здала ся. От н. пр. зараз на перше питане: Нїмецкою назвою Wiederthon означає ся далеко частїйше дуже звичайний мох, що росте в лїсї бивними подушками (купками), а котрий иноді для окраси кладуть в зимі на вікна на инший мох. По руски називають єго рунянкою, по латинї Polytrichum commune. Латиньска же назва, котру Ви додали в скобках до нїмецкої Asplenium trichomanes (а не trichomines) означає рід дрібної папороти, званої по руски запігтицею скаловою, по нїмецки Streiffarn, хоч, що правда також декуди і Wiederthon. Впрочім нїмецкі назви ростин так само дуже непостійні як і рускі. А що то таке: Chama pidbis? — то вже таки зовсїм не знаємо. Може то має означати Chamaedrys? Видко, що Ви колись досить богато учили ся ботаніки, але може й зле научили ся і богато позабули.

☞ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

тоці. Вскорі зойк і шум злили ся в одно, притихли і она заснула.

Збудив єї далекий крик, здавалось їй, що чує голос стрийни. Отворила очи, зьвізди виглядали з поза темних хмар, Красуля жалібно ричала. Дївчина зірвала ся на рівні ноги. В єї уяві станула стрийна з піднесеним в гору кулаком, єї голос продирав ся крізь зойк вітру.

Мороз по нїй перейшов; побігла до Красулї. Замотана в мотузї лежала промерзла корова на земли, коло неї стояла єї товаришка. Теляти не було.

Тремтячими від страху руками розмотала Красулю і держачи єї за роги, кликала на теля — дармо! Вітер заглушив єї крик, лиш голос стрийни добував ся серед шуму і витя. Не було ради, треба було корови пігнати до дороги; стрийна їх забере а она сама піде глядати згуби. Передрогла Красуля рвала ся наперед і коли єї дївчина пустила, гнала разом з товаришкою до дому, за ними бігла наполохана дївчина. В голові їй шуміло, серце било, віддиху не ставало в грудях. Причувала велике нещастє, але не могла здати собі з него справи.

— Моя доля — шепнула і тяжко зітхнула; дрож страху затрясла цїлою нею і она бігла дальше за Красулею і єї товаришкою.

Голос стрийни храпливий і сичачий лунав довкола проклонами. Красуля з товаришкою побігли за тим голосом. Яґуня станула як вкопана.

Відголос кроків летячих корів притих, голос лунаючий проклонами віддаляв ся. Дївчина відотхнула, оглянула ся довкола, поглянула в гору. Хмари летїли по небі далеко, наконець сьвіта, зьвізди сьвітили і гасли. Слухала — вітер сумно завивав. Серед тих зойків здавало ся дївчинї, що чує як теля бечить. Надія вступила до єї серця. Протягнула плахту на рамена і побігла за голосом на толоку, в толоки на вал і знов слухала. Вітер заводив торгаючи галузями лїщини, але за тими зойками добував ся з легка жалїстний рик телятї. Яґуня скочила.... задержав єї стрімкий берег потока. Всунула ногу до води — вода була студена і глубока. Однако не мала часу бояти ся і надумувати ся. Здоймила з себе плахту і перекинула на другий берег, відвязала спідничину, звинула і кинула за плахтою. Занурила ся, зимно стрясло нею а вода підривала, що ледве вхопила ся прутів лозини, що росли на другім березї.

Серп місяця виринув на всходї і плив скоро по блїдім небі. Єго проміні посріблили хмари і воду розлиту по толоцї.

Дївчина дрожачи від зимна, завязала спідницю, окрила ся плахтою, прикучнула і оглядала ся довкола.

Далеко між корчами рідкої соснини щось порушило ся, побігла по холодній водї, западаючи ся в трясависка чорного торфу. Добігла до корчів і побачила, що то була лиш мала берізка, що вигинала ся від вітру і тримала ся до самітної сосни. Розглядала ся чим раз дальше — і знов між корчами майнули якісь тїни. Пігнала за ними, тїни никли, вітер зривав ся і притихав, місяць сьвітив і погасав серед хмар пливучи по сїрім небі. Дївчина бігла чим раз дальше і дальше.

Скінчили ся мочари торфу, що сьвітили ся широкими плахтами води з поміж розсіяних по нїй корчів. Почали ся орні ґрунти і тверда толока. Здалека видко було церков і сїрі стріхи хат. На горбку стояв хрест, здіймаючи свої короткі рамена. Утомлена оперла ся дївчина о него, але не могла устояти; ноги тремтїли під нею, а були тяжкі немов з олова. Зсунула ся на землю і хоч їй в голові гуділо, слухала і розглядала ся напружаючи зір — єї займала лиш гадка, чи найде теля.

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).